

УДК 37.013.42

ПЕДАГОГІЧНИЙ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ОНТО-ІНВАЙРОЕНТАЛЬНОГО СВИТОГЛЯДУ СТУДЕНТІВ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Нечепоренко Л.С.

В статті розглядається: онто-інвайроментальне виховання студентів, сутність формування ноосфери, єдність як основний принцип педагогічної діяльності. Акцентується увага на формуванні онто-інвайроментального світогляду.

Ключові слова: онто-івайроментальна педагогіка, ноосфера, тьютерська технологія.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ВЛИЯНИЕ НА ФОРМУВАННЯ ОНТО-ІНВАЙРОЕНТАЛЬНОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ СТУДЕНТОВ

Нечепоренко Л.С.

В статье рассматривается: онто-инвайроментальное воспитание студентов, сущность формирования ноосферы, единство как основной принцип педагогической деятельности. Акцентируется внимание на формировании онто-инвайроментального мировоззрения.

Ключевые слова: онто-ивайроментальна педагогика, ноосфера, тьютерська технологія.

PEDAGOGIKAL INFLUENCE ON FORMING OF ONTO-ENVIRONMENTAL OUTLOOK OF STUDENTS

L.S. Necheporenko

The article considers the onto-environmental education of students, the essence of noosphere creating, unity as the main principle of pedagogical activity. The attention is focused on the forming of onto-environmental outlook.

Key words: onto-environmental pedagogy, noosphere, technology, tutor.

Онто-інвайроментальне виховання студентів полягає в тому, що в навчально-виховний процес залучаються джерела не тільки педагогічного характеру, але й загально філософського, психологічного, методологічного спрямування (1, 446). Зібраний нами матеріал є результатом тривалого дослідження проблеми нових підходів до інформаційно-технічного прогресу, часткою якого є ноосфера. Вивчаючи твори В.І. Вернадського про те, що хід історії рухався до об'єднання людства, до формування ноосфери яка об'єднує людську організацію в планетному масштабі, створює таку структуру, яка є і синтезом природного, соціально-історичного, індивідуально-групового (2, с. 242).

Ноосферу можна охарактеризувати як абсолютно нове утворення на планеті де людина стає головною силою, але й у всесвіті людина починає своєю працею і думкою переосмислювати й перебудовувати все, що існувало раніше. Виникає безліч питань які по-різному й з різних боків починають розв'язуватись в нових умовах. Вперше питання ноосфери поставив математик і біофізик Альфред Лотке. Людиною створюються все нові й нові види мінералів і рослин, видобувається значна кількість природних копалин, на місці яких виникають пустоти. Характер планети – біосфера – змінюється і фізично, і хімічно. Змінюються обриси морів, океанів, лісів. Людиною створюються нові види енергії і технології її використання. Людина почала створювати і розвивати нові види природних речовин та знищувати старі.

«Індивідуально то, что обладает неповторимым в мире своеобразием по бытию и ценности; индивидуальное единственно и незаменимо» – релігійний діяч М.О. Лосский (3, с. 46).

«Моя цель – познание всего, что возможно человеку в настоящее время сообразно его силам (и специально моим) и времени. Я хочу, однако увеличить, хоть отчасти запас сведений, улучшить хоть немного состояние человека» – писав у 1882 році В.І. Вернадський (2, с. 152).

«Задача человека заключается в доставлении возможно большей пользы окружающим» (2, с. 153). Сьогодні нами зібрано великий, цінний і корисний для кожної особи матеріал про те, як своїм розумом, своєю діяльністю, поведінкою, словами, спілкуванням, почуттєво-емоційним настроєм і самими намірами можна формувати не тільки свою особистість, але й впливати на довкілля та створювати комфорт,

гармонію, злагоду в середовищі та в самому процесі взаємодії. А тому що кожен із людей, кожна особа представлена «індивідуально ... и обладает неповторимым своеобразием по бытию и ценности» (З, с. 46), то й слід шукати найбільш позитивні реальні гармонійні умови спілкування і взаємодії в педагогічному процесі, бо в ньому реалізується сутність особистості.

З кінця ХІХ століття в науковий обіг з подачі В.І. Вернадського увійшло до наукового поняття до наукового вжитку ноосфера. Сутність формування ноосфери полягає у тому, що постійно виникають і діють нові процеси, утворення, які потребують певні взаємодії з тими поста- тями, що вже існують. В Москві відкрито ноосферний інститут, який займається питаннями ноосферної освіти. Метою інституту є пошук ефективних шляхів розкриття вищого призначення «Я» через їхній творчий взаємозв'язок по всіх каналах, якими є:

- формування світоглядних установок на основі універсальних моральних поглядів;
- освіта, що здійснюється шляхом ознайомлення учнів з найновішою інформацією;
- спеціалізація особистості через залучення до різних видів взаємодії з довкіллям;
- введення учнів і студентів у систему морально-духовних орієнтацій, до вивчення мов, технологій комунікації, залучення до соціально-історичного досвіду життя людей.

АПН Росії ноосферну освіту розглядає з різних поглядів, як-то:

- екологічне, здорове, непатологічне, природне виховання;
- біосферне, яке розкриває зв'язок людини з природою (Г.С. Скворода про природовідповідність у вихованні);
- наукове, що передбачає опанування найновішою інформацією з основ наук;
- креативне (творче);
- біоритмічне (релаксаційно-активне);
- гармонійне;
- гуманістичне;
- соціально-професійне.

Для позитивного розв'язання питань формування онтоінвайроментального світогляду необхідно, безумовно, забезпечити індивідуально-тьюторську технологію як це пропонується в роботах член-кор. АПН України професора Полтавського педагогічного університету імені Короленко А.М. Бойко (4, 359 с.). Індивідуально-особистісна неповторність студента потребує окремої уваги до себе. Дійсно тут необхідним є індивідуально-соціалізуючий вплив тьютора на студента. «Тьютор-педагог-наставник піклується як помічник, наставник, адвокат студента про свого вихованця. Згідно з зарубіжним досвідом, тьютори навчають за спеціальністю і виховують студентів у поза аудиторний час. Майбутні вчителі індивідуально, рідше невеликими групами (3-5 чол.) самостійно, під керівництвом тьютора працюють над певними завданнями, відповідаючи на запитання, аналізуючи педагогічні ситуації, одержуючи необхідні консультації.

Науковим положенням концепції тьюторської технології є: поперше, трансформаційні процеси, що стали об'єктивною реальністю сьогодення і змінюють сенс життя особистості, її аксіологічні орієнтири, характер відносин між учнем і вчителем, студентом і тьютором.

Суб'єкт-суб'єктні, морально-естетичні відносини будуються в навчально-виховному процесі передусім на принципах креативності, еkleктивності, суб'єктності, що забезпечує повне засвоєння знань, їх критичний аналіз і самоаналіз, корегування власних навчальних зусиль, формує потребу самостійної індивідуальної роботи двох рівноправних партнерів – тьютора і майбутнього вчителя.

Оптимістична бально-словесна оцінка виставляється на основі діалогічної взаємодії і взаємоповаги двох суб'єктів».

А тому що особистість є унікальним джерелом ініціативи та може діяти не по схемі чи встановленим правилам, то вчителю (вихователю) необхідно бути творчим і високо освіченим фахівцем. Пояснюється це високою відповідальністю за те, яким буде вплив учителя, учня на довілля, як буде формуватись енергоінформаційні взаємодії в природі та суспільстві. Наша думка є носієм інформації може створювати різні варіанти енергетичного захисту, позитивно чи негативно впливати на події, самопочуття, розвиток подій. Сьогодні до 4-х відомих полів (електромагнітний, гравітаційний, слабкий і сильний ядерний) дода-

лось торсіонне поле, або поле кручення, що є носієм інформації в Тонкому Світі, тобто відкрита п'ята фундаментальна взаємодія – інформаційна. З погляду вчених з теоретичної фізики свідомість є особливою формою польової торсіонної матерії, і воно впливає на матеріальний світ. Цикл наукових досліджень учених Росії привів до відкриття того, що ця система, яка посідає в космічній ієрархії вище місце ніж людина. І якщо людство перестає виконувати завдання свого призначення, можуть початись соціальні й природні катаклізми аж до зміни осі обертання земної кулі, що може привести до знищення самого існування цивілізації. Все більше говорять про існування Творця. Недавно про це говорила академік Н. Бекетова, директор інституту мозку (Москва): чим довше й детальніше досліджується мозок, тим більш частіше з'являється ідея про те, що тут без Творця не обійшлося. Все частіше звучать твердження про те, що думки можуть матеріалізуватись. Ще на початку минулого століття І.І. Мечніков дослідив такий чуттєвий діапазон коли за певних умов повертається до людини її побажання. Можливо, це реакція організму вченого на загальний кризовий стан навколишнього середовища. Можливо природа дає можливість людству глибше подивитися на наслідки своєї діяльності й спонукає перейти від стану конфронтації до стану співтворчості.

Онто-інвайроментальні технології сьогодні використовуються у різних галузях соціології, медицини, педагогіки, психології. Часто можна чути «екологія думки», а не тільки довкілля. В Науковому світі № 7 за 2010 рік В. Петлін розповів про відомого дослідника-експериментатора Кіру Асипову, яка в лабораторних умовах, працюючи з контрольованим відповідним завданням людськими думками, що фіксувались у вигляді різноманітних слідів на дуже чутливій пластині, переконливо довела, що вони матеріальні. Тобто пропонується ідея, що думки – це вироблення слабких енергоінформаційних хвиль у певному діапазоні, який залежить від напряму мислення. Таким чином можемо вважати цілком доведеною можливість вносити як гармонію, так і дисгармонію в середовище людей з допомогою контрольованих або неконтрольованих думок, позитивних, негативних чи нейтральних (5, с. 115).

Часто запитують: «Що означає гармонізація здоров'я з погляду енергоінформаційних наук»? Відповідь однозначна: це гармонійно

вписати себе у природне й суспільне середовище, осмислено й точно гармонізувати свої внутрішні та зовнішні зв'язки, насамперед енерго-інформаційного плану, з цим середовищем.

Загальна теорія систем констатує існування зворотних зв'язків двох типів: додатних і від'ємних. Додатний зв'язок діє в напрямі підсилення деструктивного впливу, а від'ємний – у напрямі його послаблення. Вся ця структура тісно взаємопов'язана принципом збереження речовини, енергії та інформації. Ось чому при негативній миследії можуть включитися системи додатного зворотного зв'язку у вигляді зворотної програми деструктивних змін. Як написано в Біблії: «Не побажай навіть ворогові зла!». Помолися за прощення його гріхів, побажай йому всього доброго, і тобі все це повернеться сторицею, тобто стабілізуючою, оздоровною програмою.

Формування ноосферного, онто-інвайроментального сприйняття світу передбачає розв'язання низки соціальних і побутових питань. По-перше, усвідомлення своєї планетарної місії викликає в особі студента почуття гордості й відповідальності не тільки за стан найближчого довкілля, але й за далекі інші народи, країни. По-друге, розуміння своєї відповідальності за довкілля і можливість впливу на нього з метою його зміни на краще підвищує рівень працездатності й відповідальності. По-третє, високі обов'язки перед Всесвітом і Творцем спонукає студента добирати якнайкращих способів розв'язання завдань, щоб мати можливість пережити низку позитивних емоцій і очікувань, задоволення від розуміння своєї причетності до творення історії.

Таким чином можна вважати доведеним, що довкілля є активною сприймаючою реальністю, що акумулює, вміщує в собі дії, поведінку, мову (мовлення), думки і навіть наміри людей. Це означає, що не тільки через діяльність (роботу, створення певних матеріальних і духовних благ) навколишнє середовище можна змінювати (гармонізувати, вносити злагоду, чи руйнувати, створювати дискомфорт) навіть самими думками (не говорячи вже про слова, процес мовлення, жести міміку). Особливо великий вплив буває тоді, коли поєднуються різні впливи, як:

- енергія;
- інформація;

- довкілля;
- особа (з її намірами, думками, мотивами);
- успіх чи поразки окремих осіб, суспільств, груп.

Єдність як основний принцип педагогічної діяльності. Онтопедагогіка як наука про навчання, розвиток, виховання особистості. Інвайронментальна педагогіка – наука про впорядкованість взаємозв'язків особистості, колективу з довкіллям, гармонізація всього довкілля. **Вічні морально-духовні цінності** як умова підготовки до успішної професійної діяльності. Розуміння кожним з вихованців основних ідей, визначень, понять є запорукою здоров'я з погляду «енергоінформаційних наук».

Енергоінформаційними системами є: людина, група, людство, світ. Саме вони вирішують і єднають всі впливи у житті. До них входять такі елементи:

- енергоінформаційні поля;
- біополя;
- морфологічні поля.

Виявляється «навіть перебувати в полі такої позитивно настроєної людини буває корисно», оскільки вона запрограмована на створення оздоровчих ефектів (по ж. «Науковий світ» № 7, 2010).

Тонкоенергетичні зворотні зв'язки бувають із знаком плюс і мінус. Чому? Бо воно (зло), не знайшовши ворога, повертається, як правило, до самого автора. Зло ніколи не забуває стежку до свого творця. Так і добродійність, любов, поблажливість пам'ятають своїх творців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бердяев Н.А. Самопознание. – М.: Книга, 1991. – 446 с.
2. Вернадский В.И. Биосфера и ноосфера. – М.: Наука, 1989. – 261 с.
3. Лосский Н.О. Ценность и Бытие: Бог и Царство Божие как основа ценностей. – Харьков: Фолио; М.: ООО «Фирма «Издательство АСТ», 2000. – 846 с.
4. Бойко А.М. Интегрированный курс теории та истории педагогика: Индивидуальные тьюторские задания для студентов II-V курсов: Навчальний посібник. – Полтава, 2007. – 359 с.
5. Петлин В. Яка вона, людина-рентген? «Науковий світ» №7, 2010. – с. 11-12.